

Vastine vuoden 2021 arviointikertomukseen

Tarkastuslautakunta 31.03.2022 § 11

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Arvioinnin tulokset esitetään arviointikertomuksessa. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Päätösehdotus Tarkastuslautakunta valmistelee arviointikertomusta vuodelta 2021.

Päätös Tarkastuslautakunta valmisteli arviointikertomusta vuodelta 2021. Valmistelua jatketaan seuraavassa kokouksessa.

Tarkastuslautakunta 13.04.2022 § 16

Päätösehdotus Tarkastuslautakunta valmistelee arviointikertomusta vuodelta 2021.

Päätös Tarkastuslautakunta valmisteli arviointikertomusta vuodelta 2021. Valmistelua jatketaan seuraavassa kokouksessa.

Tarkastuslautakunta 27.04.2022 § 19

Päätösehdotus Tarkastuslautakunta valmistelee arviointikertomusta vuodelta 2021.

Päätös Tarkastuslautakunta valmisteli arviointikertomusta vuodelta 2021. Valmistelua jatketaan seuraavassa kokouksessa.

Tarkastuslautakunta 04.05.2022 § 24

Päätösehdotus Tarkastuslautakunta hyväksyy ja allekirjoittaa arviointikertomuksen vuodelta 2021 ja esittää sen kunnanvaltuustolle.

Tarkastuslautakunta ehdottaa kunnanvaltuustolle, että valtuusto päättää

- 1
merkitä vuoden 2021 arviointikertomuksen tiedokseen
- 2
pyytää kunnanhallitukselta kuntalain mukaisen selvityksen arviointikertomuksesta aiheutuvista toimenpiteistä
- 3
että vastineiden tulee olla valtuuston käsiteltävänä syyskuun 2022 loppuun mennessä, ennen tulevan vuoden talousarviokäsittelyä.

Päätös Tarkastuslautakunta hyväksyi ja päätti allekirjoittaa arviointikertomuksen vuodelta 2021 ja esittää sen kunnanvaltuustolle.

Tarkastuslautakunta ehdottaa kunnanvaltuustolle, että valtuusto päättää

- 1
merkitä vuoden 2021 arviointikertomuksen tiedokseen
- 2
pyytää kunnanhallitukselta kuntalain mukaisen selvityksen arviointikertomuksesta aiheutuvista toimenpiteistä
- 3
että vastineiden tulee olla valtuuston käsiteltävänä syyskuun 2022 loppuun mennessä, ennen tulevan vuoden talousarviokäsittelyä.

Merkittiin, että kokous keskeytettiin 4.5.2022 klo 20.05 ja arviointikertomuksen yhteenvedon käsittelyä jatkettiin 6.5.2022 sähköisesti kokouspalvelussa.

Kunnanvaltuusto 16.05.2022 § 46

Päätösehdotus Tarkastuslautakunta ehdottaa kunnanvaltuustolle, että valtuusto päättää

- 1
merkitä vuoden 2021 arviointikertomuksen tiedokseen
- 2
pyytää kunnanhallitukselta kuntalain mukaisen selvityksen arviointikertomuksesta aiheutuvista toimenpiteistä

että vastineiden tulee olla valtuuston käsiteltävänä syyskuun 2022 loppuun mennessä, ennen tulevan vuoden talousarviokäsittelyä.

Käsittely

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Ulla Seppälä esitteli asiaa kokouksessa.

Puheenjohtaja julisti keskustelun päättyneeksi ja totesi että keskustelun aikana Aku Leijala on jättänyt seuraavan toivomusponnen:

Tarkastuslautakunnan tekemän arvokkaan työn jatkotoimien edistämiseksi kunnanhallituksen olisi hyvä aikatauluttaa vastineessaan tarkastuslautakunnan suosittelemien toimenpiteiden toteutus. Jos kunnanhallitus kokee, että kyseistä suositusta ei nähdä tarpeelliseksi toteuttaa, olisi tämä näkemys myös hyvä kirjallisesti perustella vastauksessa. Hyvinvointialuemuutos aiheuttaa suuren pudotuksen kunnan verotuloissa tuleville vuosille aiempaan nähden, mistä syystä erityistä huomiota olisi syytä kiinnittää arviointikertomusten edellisiltä vuosilta vielä avonaisien, taloudenpitoon liittyvien suositusten aikataulukseen, kuten esimerkiksi kunnan talouden tasapainottamissuunnitelmaan, sisäisen valvonnan prosessien kehittämisessä tukevan sisäisen tarkastuksen organisointiin ja resursointiin, sekä kunnan velkamäärän systemaattiseen hallintaan ja riskienhallintaan liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseen.

Toivomusponnen kannattivat Jani Ekman, Kari Virtanen, Hannu Valtanen, Urho Blom, Marko Kari, Kim Åström, Minna Hakapää, Liisa Kosonen, Antti Kilappa, Martin Honkanen, Jukka Ylikoski, Carl-Johan Kajanti, Arttu Lankinen, Kim Liljequist, Anna Sahiluoma, Ville Salminen, Martin Valtonen, Matti Kaurila, Ronja Karkinen, Elina Kärkimaa, Antti Salonen ja Jussi Määttä.

Puheenjohtajan tiedustellessa toivomusponsi hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös

Kunnanvaltuusto päätti yksimielisesti ehdotuksen mukaisesti.

Lisäksi kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti seuraavan toivomusponnen:

Tarkastuslautakunnan tekemän arvokkaan työn jatkotoimien edistämiseksi kunnanhallituksen olisi hyvä aikatauluttaa vastineessaan tarkastuslautakunnan suosittelemien toimenpiteiden toteutus. Jos kunnanhallitus kokee, että kyseistä suositusta ei nähdä tarpeelliseksi toteuttaa, olisi tämä näkemys myös hyvä kirjallisesti perustella vastauksessa. Hyvinvointialuemuutos aiheuttaa suuren pudotuksen kunnan verotuloissa tuleville vuosille aiempaan nähden, mistä syystä erityistä huomiota olisi syytä kiinnittää arviointikertomusten edellisiltä vuosilta vielä avonaisien, taloudenpitoon liittyvien suositusten aikataulukseen, kuten esimerkiksi kunnan talouden tasapainottamissuunnitelmaan, sisäisen valvonnan prosessien kehittämisessä tukevan sisäisen tarkastuksen organisointiin ja resursointiin, sekä kunnan velkamäärän systemaattiseen hallintaan ja riskienhallintaan liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseen.

Valmistelija

Talousjohtaja Esa Lindell, yhdyskuntatekniikan johtaja Anna-Kaisa Kauppinen, etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi

Tarkastuslautakunta on pyytänyt kunnanhallitukselta selvityksiä toimenpiteistä, joita arviointikertomuksessa esiintuodut suositukset edellyttävät.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että

1

tarkennettu talouden tasapainottamissuunnitelma laaditaan vuoden 2022 aikana.

2

hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset kunnan investointitasoon selvitetään ja viestitään investointitaso asiaankuuluville lautakunnille, hallitukselle ja valtuustolle. Ajantasainen viestintä hyvinvointialueuudistuksen vaikutuksista kunnan investointikyvykkyyteen on tärkeää, jotta päätöksentekijät saavat riittävästi tietoa vuoden 2022 aikana investointipäätöksien tekemiseen.

3

ennakoivaan korjaustyöhön panostetaan.

4

tavoitteiden asettamisessa ja toteutumisen kirjaamisessa kiinnitetään edelleen huomiota siihen, mitä vaikutuksia tavoitteen toteuttaminen on synnyttänyt kunnan elinvoimaisuuteen ja kuntalaisten hyvinvointiin yms.

5

kunnassa organisoidaan sisäinen tarkastus. Sisäisen tarkastuksen avulla viestitään johdolle palveluissa, toiminnoissa/prosesseissa esiintyvistä haasteista ja mihin kehittämistoimenpiteitä tulisi kohdentaa.

6

toimintakertomuksessa esitetään kunnan merkittävimmät tavoitteita uhkaavat tai toisaalta mahdollistavat riskit/mahdollisuudet konkreettisesti. Lisäksi tarkastuslautakunta suosittelee, että kunnassa laaditaan riskienhallinnan nykytilan kuvaus, jonka avulla arvioidaan riskienhallinnan kehittämistarpeita ja -toimenpiteitä. Kehittämistoimenpiteitä arvioitaessa on hyvä muistaa sisäisen valvonnan kokonaisuus.

7

tulevaisuudessa kaikki toimielimet huomioisivat ajantasaisen kuntalaisviestinnän merkityksen nykyisissä ja tulevaisissa muutoksissa.

Lisäksi kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti seuraavan toivomusponnen: Tarkastuslautakunnan tekemän arvokkaan työn jatkotoimien edistämiseksi kunnanhallituksen olisi hyvä aikatauluttaa vastineessaan tarkastuslautakunnan suosittelemien toimenpiteiden toteutus. Jos kunnanhallitus kokee, että kyseistä suositusta ei nähdä tarpeelliseksi toteuttaa, olisi tämä näkemys myös hyvä kirjallisesti

perustella vastauksessa. Hyvinvointialuemuutos aiheuttaa suuren pudotuksen kunnan verotuloissa tuleville vuosille aiempaan nähden, mistä syystä erityistä huomiota olisi syytä kiinnittää arviointikertomusten edellisiltä vuosilta vielä avonaisien, taloudenpitoon liittyvien suositusten aikataulukseen, kuten esimerkiksi kunnan talouden tasapainottamissuunnitelmaan, sisäisen valvonnan prosessien kehittämisessä tukevan sisäisen tarkastuksen organisointiin ja resursointiin, sekä kunnan velkamäärän systemaattiseen hallinointiin ja riskienhallintaan liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseen.

Selvitykset pyydettiin tuomaan syyskuun loppuun mennessä kunnanvaltuuston käsiteltäväksi. Arviointikertomuksen suositukset on pyritty ottamaan huomioon lautakuntien talousarviovalmistelussa ja kunnanhallituksen talousarviokehyspäätöksessä.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Aarnio Tarmo

Päätösehdotus

Kunnanhallitus antaa kuntalain mukaisena selvityksenä kunnanvaltuustolle seuraavat toteutetut tai toimielimille evästykseksi annetut tai annettavat toimenpiteet:

1

Kehystavoite vuodelle 2023 on annettu siten, että tulos jää 7,4 milj. euroa ylijäämäiseksi. Kehyksen antamisen yhteydessä kunnanhallitus edellytti lisäsäästöjä 2,6 milj. euron verran, jotta tulos jäisi 10 milj. euroa ylijäämäiseksi vuonna 2022. Palvelualueille on annettu kehyksen mukainen velvoite vuoden 2023 talousarvioesityksen tekemiseksi. Tässä onnistuminen vaikuttaa tulevien vuosien tasapainotustarpeeseen. Varmaa on tulorahoituksen puolittuminen.

2

Valtuuston talousarvioseminaarissa 2.9.2022 esiteltiin skenaarioita valmisteltujen kolmen suuren kouluhankkeen (Nissniku, lukiokampus ja Kantvik) toteuttamisen ajankohdan vaikutuksista kunnan talouden tasapainoon. Investointien poistojen merkitys kaksinkertaistuu tulorahoituksen puoliintuessa. Hyväksytyt Gesterbyn kouluhankkeen kustannusarvion ja myös rahoituskustannusten kasvu tarkoittaa toimintakatteeseen lisäystä alkuperäiseen arvioon nähden. Hankkeiden toteuttaminen merkitsee lainakannan merkittävää kasvua ja rahoituskustannusten kasvua korkotason noustessa. Tämän vuoden aikana on tarkoitus arvioida kouluhankkeiden kiireellisyyttä tilaamalla kunnan osa-aluekohtainen, ikäryhmittäinen väestösuunnitelma.

3

Kunta panostaa sekä kiinteistöjen että infraomaisuuden ennakoivaan korjaustyöhön jatkossa entistä vahvemmin. Kunnan vuosittaisissa talousarvioissa on osoitettu kiinteistöjen korjausohjelman määräraha, joka on vuonna 2020 ollut 1,5 milj. euroa ja vuosina 2021-2022 kaksi miljoonaa euroa. Lisäksi energiatehokkuushankkeisiin on viime vuosina osoitettu 0,4 milj. euroa vuosittain. Korjausohjelmaa on kuitenkin saatu toteutettua vajaasti pääasiassa henkilöstövajeen takia. Ennakoivan kunnossapidon kannalta on olennaista varmistaa, että kunnassa on riittävät henkilöresurssit korjausohjelman ja kiinteistöjen kunnossapidon toteuttamiseen. Toimitilapalveluissa on käynnissä avoinna olevien virkojen rekrytointeja ja tarkoitus on saada henkilöstöorganisaatiota vahvistettua

syksyn 2022 aikana. Toimitilapalveluissa on myös käynnissä kunnan kiinteistöjen pitkän tähtäimen kunnossapitosuunnitelmien kehittämistyö. Yksi tapa varmistaa kiinteistöjen suunnitelmallista kunnossapitoa on uusien rakennushankkeiden toteuttaminen elinkaarimallilla, jossa kiinteistön kunnossapitovastuu jää määritellyksi ajaksi urakoitsijalle. Kunnassa uusia rakennushankkeita on toteutettu ja päätetty toteuttaa elinkaarimallilla. Kunnan palveluverkkosuunnitelma päivitetään syksyllä 2022 ja jatkossa on tarkoitus, että kiinteistöjen peruskorjaukset yhteensovitetaan myös palveluverkkosuunnitelman kanssa. Infraomaisuuden osalta talousarvion 2023 investointiosassa on tarkoitus osoittaa määrärahoja myös saneerausinvestointeihin.

4

Tavoitteiden asettamisessa pyritään ottamaan huomioon liittymät elinvoimaan ja hyvinvointiin. Tämä voidaan todentaa hankitun talousarvion valmistelujärjestelmän avulla, joka yhdistää sitovat tavoitteet asianomaiseen strategiseen tavoitteeseen.

5

Yhteisten palveluiden organisaatiosta tehtiin konsulttiselvitys ja siihen perustuen selvitetään miten tarpeet ja henkilöstöresurssit voidaan yhteensovittaa. Selvityksen tekemistä on hidastanut hyvinvointiuudistuksen valmistelun vaatima työpanos sekä avaintehtävien sijaisjärjestelyt ja tästä johtuva resurssien puute. Selvityksessä katsotaan myös, voidaanko sisäisen tarkastajan resurssia löytää nykyisestä organisaatiosta.

6

Uudessa talousarvion valmistelujärjestelmässä sisällytetään talousarvioon merkittävimmät ja todennäköisimmät toiminnalliset, taloudelliset ja ulkoiset riskit, joista johdetaan sisäisen valvonnan suunnitelmat toimielinten käyttösuunnitelmissa.

7

Kunnan viestinnässä on viime aikoina koronasta tiedottaminen vienyt aikaa muulta tiedottamiselta, joten muuta tiedottamista voidaan nyt kuntalaisille tehostaa. Hyvinvointialueuudistuksen ei pitäisi näkyä kuntalaisten saamista palveluissa ja yleistä tiedottamista asiasta on tiedotusvälineissä ollut. Hyvinvointikeskuksen avautuminen merkitsee kunnan asukkaille kylläkin merkittävää muutosta. Kunnan talouden suhteen uudistuksen päävaikutukset ovat tiedossa, mutta lopullinen vaikutus on tiedossa vasta ensi vuoden puolella. Kuntalaistiedottamista talousvaikutuksista on hyvä tehdä viimeistään talousarvioesityksen julkaisun yhteydessä.

Kunnanvaltuuston toivomusponnen osalta tulee katsoa, miten ja millä aikataululla talouden resurssit riittävät mittavan investointiohjelman toteuttamiseen ja saadaanko käyttötalouden kustannuksia vähennettyä tai tuloja lisättyä annettujen kehystavoitteiden mukaisesti. Epävarmuustekijöitä on paljon kuten energian hinta ja muu inflaatiokehitys, ehdollinen palkkaratkaisu, korkotason kehitys, jotka voivat vaatia lisätoimenpiteitä. Lisäksi valtion uudet velvoitteet ja riittävä lisäkustannusten tai tuloleikkausten korvaaminen ovat tärkeitä osatekijöitä tulevan talouden tasapainon saavuttamisessa. Toisaalta Kuntaliiton uusin verotuloennuste ennakoi vuoden 2022 verotuloja 7,5 milj. euroa enemmän kuin talousarvioon varattiin ja todennäköisesti lausunnolla ollut koronatukiasetus vähentäisi toteutuessaan perusturvan toimintakatetta arviolta 2,7 milj. euroa ja lisäsi vastaavasti tulevia valtionosuuksia.

Päätös Kunnanhallitus päätti yksimielisesti ehdotuksen mukaisesti.

Tiedoksi toimielimet, kunnanvaltuustolle

Kunnanvaltuusto 24.10.2022 § 79
386/02.02.02/2022

Päätösehdotus Kunnanhallitus antaa kuntalain mukaisena selvityksenä kunnanvaltuustolle seuraavat toteutetut tai toimielimille evästyksiksi annetut tai annettavat toimenpiteet:

1

Kehystavoite vuodelle 2023 on annettu siten, että tulos jää 7,4 milj. euroa ylijäämäiseksi. Kehyksen antamisen yhteydessä kunnanhallitus edellytti lisäsäästöjä 2,6 milj. euron verran, jotta tulos jäisi 10 milj. euroa ylijäämäiseksi vuonna 2022. Palvelualueille on annettu kehyksen mukainen velvoite vuoden 2023 talousarvioesityksen tekemiseksi. Tässä onnistuminen vaikuttaa tulevien vuosien tasapainotustarpeeseen. Varmaa on tulorahoituksen puolittuminen.

2

Valtuuston talousarvioseminaarissa 2.9.2022 esiteltiin skenaarioita valmisteltujen kolmen suuren kouluhankkeen (Nissniku, lukiokampus ja Kantvik) toteuttamisen ajankohdan vaikutuksista kunnan talouden tasapainoon. Investointien poistojen merkitys kaksinkertaistuu tulorahoituksen puoliintuessa. Hyväksytyt Gesterbyn kouluhankkeen kustannusarvion ja myös rahoituskustannusten kasvu tarkoittaa toimintakatteeseen lisäystä alkuperäiseen arvioon nähden. Hankkeiden toteuttaminen merkitsee lainakannan merkittävää kasvua ja rahoituskustannusten kasvua korkotason noustessa. Tämän vuoden aikana on tarkoitus arvioida kouluhankkeiden kiireellisyyttä tilaamalla kunnan osa-aluekohtainen, ikäryhmittäinen väestösuunnitelma.

3

Kunta panostaa sekä kiinteistöjen että infraomaisuuden ennakoivaan korjaustyöhön jatkossa entistä vahvemmin. Kunnan vuosittaisissa talousarvioissa on osoitettu kiinteistöjen korjausohjelman määräraha, joka on vuonna 2020 ollut 1,5 milj. euroa ja vuosina 2021-2022 kaksi miljoonaa euroa. Lisäksi energiatehokkuushankkeisiin on viime vuosina osoitettu 0,4 milj. euroa vuosittain. Korjausohjelmaa on kuitenkin saatu toteutettua vajaasti pääasiassa henkilöstövajeen takia. Ennakoivan kunnossapidon kannalta on olennaista varmistaa, että kunnassa on riittävät henkilöresurssit korjausohjelman ja kiinteistöjen kunnossapidon toteuttamiseen. Toimitilapalveluissa on käynnissä avoinna olevien virkojen rekrytointeja ja tarkoitus on saada henkilöstöorganisaatiota vahvistettua syksyn 2022 aikana. Toimitilapalveluissa on myös käynnissä kunnan kiinteistöjen pitkän tähtäimen kunnossapitosuunnitelmien kehittämistyö. Yksi tapa varmistaa kiinteistöjen suunnitelmallista kunnossapitoa on uusien rakennushankkeiden toteuttaminen elinkaarimallilla, jossa kiinteistön kunnossapitovastuu jää määritellyksi ajaksi urakoitsijalle. Kunnassa uusia rakennushankkeita on toteutettu ja päätetty toteuttaa elinkaarimallilla.

Kunnan palveluverkkosuunnitelma päivitetään syksyllä 2022 ja jatkossa on tarkoitus, että kiinteistöjen peruskorjaukset yhteensovitetaan myös palveluverkkosuunnitelman kanssa. Infraomaisuuden osalta talousarvion 2023 investointiosassa on tarkoitus osoittaa määrärahoja myös saneerausinvestointeihin.

4

Tavoitteiden asettamisessa pyritään ottamaan huomioon liittymät elinvoimaan ja hyvinvointiin. Tämä voidaan todentaa hankitun talousarvion valmistelujärjestelmän avulla, joka yhdistää sitovat tavoitteet asianomaiseen strategiseen tavoitteeseen.

5

Yhteisten palveluiden organisaatiosta tehtiin konsulttiselvitys ja siihen perustuen selvitetään miten tarpeet ja henkilöstöresurssit voidaan yhteensovittaa. Selvityksen tekemistä on hidastanut hyvinvointiuudistuksen valmistelun vaatima työpanos sekä avaintehtävien sijaisjärjestelyt ja tästä johtuva resurssien puute. Selvityksessä katsotaan myös, voidaanko sisäisen tarkastajan resurssia löytää nykyisestä organisaatiosta.

6

Uudessa talousarvion valmistelujärjestelmässä sisällytetään talousarvioon merkittävimmät ja todennäköisimmät toiminnalliset, taloudelliset ja ulkoiset riskit, joista johdetaan sisäisen valvonnan suunnitelmat toimielinten käyttösuunnitelmissa.

7

Kunnan viestinnässä on viime aikoina koronasta tiedottaminen vienyt aikaa muulta tiedottamiselta, joten muuta tiedottamista voidaan nyt kuntalaisille tehostaa. Hyvinvointialueuudistuksen ei pitäisi näkyä kuntalaisten saamista palveluissa ja yleistä tiedottamista asiasta on tiedotusvälineissä ollut. Hyvinvointikeskuksen avautuminen merkitsee kunnan asukkaille kylläkin merkittävää muutosta. Kunnan talouden suhteen uudistuksen päävaikutukset ovat tiedossa, mutta lopullinen vaikutus on tiedossa vasta ensi vuoden puolella. Kuntalaistiedottamista talousvaikutuksista on hyvä tehdä viimeistään talousarvioesityksen julkaisun yhteydessä.

Kunnanvaltuuston toivomusponnen osalta tulee katsoa, miten ja millä aikataululla talouden resurssit riittävät mittavan investointiohjelman toteuttamiseen ja saadaanko käyttötalouden kustannuksia vähennettyä tai tuloja lisättyä annettujen kehystavoitteiden mukaisesti.

Epävarmuustekijöitä on paljon kuten energian hinta ja muu inflaatiokehitys, ehdollinen palkkaratkaisu, korkotason kehitys, jotka voivat vaatia lisätoimenpiteitä. Lisäksi valtion uudet velvoitteet ja riittävä lisäkustannusten tai tuloleikkausten korvaaminen ovat tärkeitä osatekijöitä tulevan talouden tasapainon saavuttamisessa. Toisaalta Kuntaliiton uusin verotuloennuste ennakoi vuoden 2022 verotuloja 7,5 milj. euroa enemmän kuin talousarvioon varattiin ja todennäköisesti lausunnolla ollut koronatukiasetus vähentäisi toteutuessaan perusturvan toimintakatetta arviolta 2,7 milj. euroa ja lisäsi vastaavasti tulevia valtionosuuksia.

Käsittely

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Ulla Seppälä ja kunnanjohtaja Tarmo Aarnio esittelivät asiaa kokouksessa.

Päätös

Kunnanvaltuusto päätti yksimielisesti ehdotuksen mukaisesti.

Tiedoksi

toimielimille